

Factsheet - Resultaten kwaliteitsindicator 8.1.2A. Behandeling van ondervoeding bij volwassenen 2020

Adequate eiwitname op de vierde opnamedag - Volwassenen

Sinds 2006 wordt er in de Nederlandse ziekenhuizen gescreend op ondervoeding. Tijdige herkenning en behandeling is onderdeel van de Basisset Medisch Specialistische Zorg van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) voor alle verpleegafdelingen en de geriatrie polikliniek.¹

De IGJ publiceert elk jaar "[Het Resultaat Telt](#)". De resultaten van 2020 zijn verwerkt in vier factsheets (screening op ondervoeding bij in de kliniek opgenomen kinderen, behandeling van ondervoeding bij volwassenen, behandeling van ondervoeding bij kinderen, screening ondervoeding geriatrische patiënten). Deze factsheet geeft een overzicht van de resultaten van de kwaliteitsindicator "behandeling ondervoeding volwassenen".

De vraagstelling van deze indicator luidt:

Bij alle ondervoede patiënten voert u een continue meting uit. U bepaalt op de vijfde opnamedag de eiwitname van de vierde opnamedag t.o.v. de eiwitbehoefte. Met deze informatie wordt inzichtelijk of de voedingsbehandeling van ondervoede patiënten tijdig en adequaat wordt uitgevoerd.

Een adequate eiwitname is gedefinieerd als 1,2 tot 1,5 gram per kg lichaamsgewicht (Bij BMI>27 wordt het gewicht bij BMI 27 in de formule gebruikt). Onder een continue meting verstaat de inspectie dat u de mate van adequate eiwit name van alle bij opname ondervoede volwassenen meet.

Ziekenhuizen:

De database bevat 80 ziekenhuizen. 73 ziekenhuizen geven aan dat het aantal ondervoede volwassen patiënten met een adequate eiwitname op de vierde opnamedag bekend is. Deze 73 ziekenhuizen hebben een continue meting uitgevoerd. Eén van deze ziekenhuizen rapporteerde data van slechts 21 patiënten door een fout in registratiesysteem. Dit ziekenhuis is niet meegenomen in de analyses. De ziekenhuizen die aangeven dat het aantal ondervoede patiënten niet bekend is, zijn veelal gespecialiseerde ziekenhuizen waar patiënten niet zo lang zijn opgenomen.

---

¹ <https://www.igj.nl/zorgsectoren/ziekenhuizen-en-klinieken/publicaties/indicatorensets/2019/09/03/basisset-medisch-specialistische-zorg-2020>

Resultaten van de ziekenhuizen (n=72):

Gemiddeld kreeg 51% van de ondervoede patiënten op de vierde dag voldoende eiwit. De standaardafwijking was 14 en het minimum was 18% en het maximum 91%.

Tabel 1 – Het percentage ondervoede patiënten met een adequate eiwitinname op de vierde opnamedag

Ziekenhuis	Teller: aantal ondervoede volwassen patiënten met voldoende eiwitinname	Noemer: aantal ondervoede volwassen patiënten op de 5 ^e dag	Percentage ondervoede patiënten met voldoende eiwit
UMCG (Groningen)	631	691	91
MUMC, Academisch Ziekenhuis Maastricht (Maastricht)	75	90	83
Ikazia Ziekenhuis (Rotterdam)	266	323	82
Wilhelmina Ziekenhuis (Assen)	251	325	77
Antoni van Leeuwenhoek / Ned. Kanker Instituut (Amsterdam)	592	776	76
HagaZiekenhuis (Den Haag)	346	475	73
Flevoziekenhuis (Almere)	275	382	72
Martini Ziekenhuis (Groningen)	337	497	68
Slingeland Ziekenhuis (Doetinchem)	204	303	67
UMC Utrecht (Utrecht)	526	813	65
Groene Hart Ziekenhuis (Gouda)	395	626	63
RIVAS Zorggroep, Beatrixziekenhuis (Gorinchem)	271	430	63
Ommelander Ziekenhuis Groep (Delfzijl en Winschoten)	210	337	62
Albert Schweitzer Ziekenhuis (Dordrecht)	442	725	61
Sint Franciscus Vlietland Groep, Concern	1226	2039	60
Het LangeLand Ziekenhuis (Zoetermeer)	139	233	60
LUMC (Leiden)	353	602	59
Elkerliek Ziekenhuis (Helmond en Deurne)	399	683	58
Haaglanden Medisch Centrum	701	1205	58
Ziekenhuis Nij Smellinghe (Drachten)	184	320	58
Bernhoven (Uden en Oss)	248	441	56
Onze Lieve Vrouwe Gasthuis (Amsterdam)	616	1099	56
Rijnstate (Arnhem, Velp en Zevenaar)	762	1368	56
Ziekenhuis Gelderse Vallei (Ede)	319	574	56
Catharina Ziekenhuis (Eindhoven)	320	579	55
Noordwest ziekenhuisgroep, concern	977	1772	55
BovenIJ ziekenhuis (Amsterdam)	219	402	54
Elisabeth-TweeSteden Ziekenhuis	515	950	54
Dijklander Ziekenhuis	372	691	54

Ziekenhuis	Teller: aantal ondervoede volwassen patiënten met voldoende eiwitname	Noemer: aantal ondervoede volwassen patiënten op de 5 ^e dag	Percentage ondervoede patiënten met voldoende eiwit
Röpke-Zweers Ziekenhuis Saxenburgh Groep (Hardenberg)	142	264	54
Medisch Spectrum Twente (Enschede)	574	1071	54
Diakonessenhuis (Utrecht en Zeist)	444	833	53
Rode Kruis Ziekenhuis (Beverwijk)	128	242	53
AMC (Amsterdam)	212	405	52
Ziekenhuis Amstelland (Amstelveen)	93	178	52
Streekziekenhuis Koningin Beatrix (Winterswijk)	193	374	52
Maasstad Ziekenhuis (Rotterdam)	596	1198	50
Antonius Ziekenhuis (Sneek)	248	499	50
Canisius-Wilhelmina Ziekenhuis (Nijmegen)	523	1053	50
Spaarne Ziekenhuis (Hoofddorp en Heemstede)	277	564	49
Ziekenhuis De Tjongerschans (Heerenveen)	127	261	49
Alrijne Ziekenhuis	513	1064	48
Jeroen Bosch Ziekenhuis ('s-Hertogenbosch)	666	1399	48
VieCuri (Venlo en Venray)	343	725	47
Gelre Ziekenhuizen (Apeldoorn en Zutphen)	579	1232	47
VUmc (Amsterdam)	87	191	46
Ziekenhuis Rivierenland (Tiel)	146	325	45
Tergooi (Blaricum en Hilversum)	176	395	45
St. Jans Gasthuis (Weert)	134	303	44
Ziekenhuis St Jansdal (Harderwijk)	413	943	44
Maasziekenhuis Pantein (Boxmeer)	128	295	43
Zuyderland MC	641	1515	42
Admiraal De Ruyter Ziekenhuis (Goes en Vlissingen)	128	304	42
Máxima Medisch Centrum (Eindhoven en Veldhoven)	457	1087	42
St. Antonius Ziekenhuis (Nieuwegein)	261	647	40
Ziekenhuisgroep Twente (ZGT) (Almelo en Hengelo)	384	954	40
IJsselland Ziekenhuis (Capelle aan den IJssel)	227	575	39
Isala concern	478	1218	39
Deventer Ziekenhuis (Deventer)	155	396	39
Treant Zorggroep, concern	410	1049	39
St. Anna Ziekenhuis (Geldrop)	92	237	39
Laurentius Ziekenhuis (Roermond)	176	456	39

Ziekenhuis	Teller: aantal ondervoede volwassen patiënten met voldoende eiwitinname	Noemer: aantal ondervoede volwassen patiënten op de 5 ^e dag	Percentage ondervoede patiënten met voldoende eiwit
UMC St Radboud (Nijmegen)	243	706	34
Reinier de Graaf Groep (Delft en Voorburg)	97	288	34
Bravis ziekenhuis	459	1366	34
Amphia Ziekenhuis (Breda)	81	250	32
Van Weel-Bethesda Ziekenhuis (Dirksland)	114	356	32
MCL (Leeuwarden)	272	878	31
ZorgSaam Zeeuws-Vlaanderen (Terneuzen)	94	322	29
Erasmus MC (Rotterdam)	349	1285	27
Zaans Medisch Centrum (Zaandam)	63	253	25
Meander Medisch Centrum (Amersfoort)	115	636	18

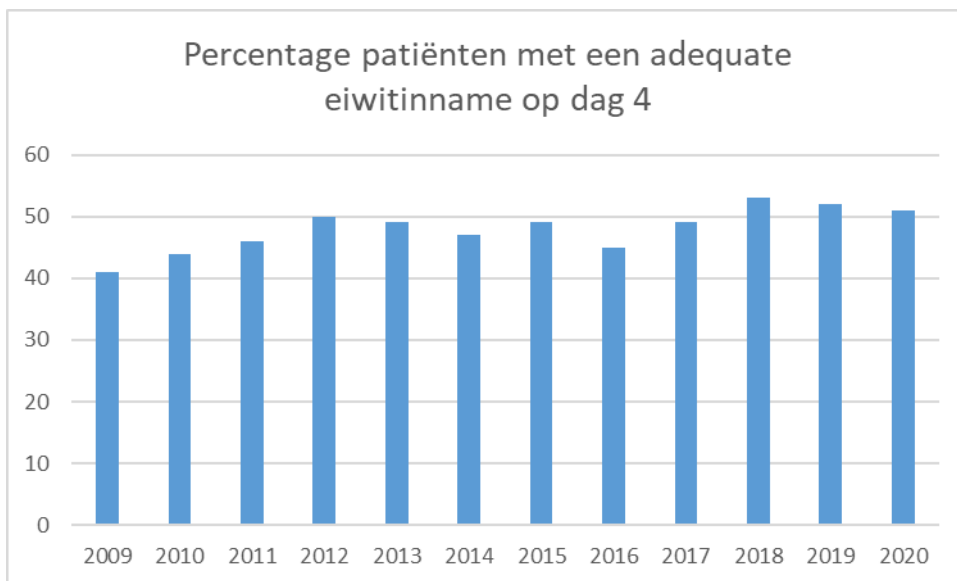

Fig. 1 Percentage ondervoede patiënten met een adequate eiwitinname op dag 4 van ziekenhuisopname.

Beschouwing van de resultaten

Deze kwaliteitsindicator is sinds 2008 onderdeel van de basisset Medisch Specialistische Zorg voor ziekenhuizen. In de afgelopen acht jaar varieert het percentage ondervoede patiënten dat op de vierde opnamedag adequaat gevoed wordt van gemiddeld 39% in 2008 tot boven de 50% vanaf 2018 (53% in 2018, 52% in 2019, 51% in 2020). Ziekenhuizen kunnen bij aanleveren een toelichting geven op de data. Opvallend is dat ziekenhuizen deze optie veel meer dan voorgaande jaren gebruiken om te reflecteren op de data die zij aanleveren. Ziekenhuizen geven bijvoorbeeld aan:

- cijfers zijn laag, doordat de indicator niet voor alle patiënten haalbaar is. Ook patiënten bij wie de indicator niet realistisch is, worden meegenomen in de cijfers.
- cijfers kunnen vertekend zijn doordat het EPD data niet goed berekend
- door de COVID-19 crisis heeft de gebruikelijke screening minder goed plaats kunnen vinden en lagen er meer ernstig zieke en ondervoede patiënten in het ziekenhuis
- naar aanleiding van de resultaten zijn in diverse ziekenhuizen verbetertrajecten opgezet. Deze trajecten richten zich bijvoorbeeld op aanpassing assortiment/ voedingsconcept, verbetering samenwerking tussen o.a. voedingsassistenten, verpleegkundigen en diëtisten, scholing aan voedingsassistenten, aanpassing in EPD waardoor het proces van data verzamelen en aanleveren verbeterd.

De data zoals aangeleverd laten zien dat een adequate eiwitname op dag 4 niet altijd gerealiseerd wordt. Dit zal ook niet voor alle patiënten haalbaar zijn. De indicator zorgt echter, blijkend uit de toelichtingen die gegeven worden door de ziekenhuizen, voor aandacht, reflectie en draagvlak voor tijdige signalering en behandeling van ondervoeding in het ziekenhuis.

Afsluitend

De indicatoren m.b.t. screening op ondervoeding bij in de kliniek opgenomen kinderen, behandeling van ondervoeding bij volwassenen, behandeling van ondervoeding bij kinderen, screening ondervoeding geriatrische patiënten zijn in het kalenderjaar 2020 voor het laatst uitgevraagd door de IGJ. Deze indicatoren worden reeds jaren uitgevraagd en laten nu een stabiel beeld zien. Veel ziekenhuizen werken actief aan het verbeteren van de processen rondom screening en behandeling van ondervoeding. De Stuurgroep Ondervoeding heeft in de zomer van 2020 focusgroep gesprekken gehouden met medewerkers uit diverse ziekenhuizen en gevraagd naar hun ervaringen met het signaleren en behandelen van ondervoeding bij volwassenen en het uitvragen van de indicator 'behandeling van ondervoeding'. Hierbij is aangegeven dat de indicatoren m.b.t. ondervoeding hebben geleid tot meer aandacht en acties voor het tijdig signaleren en behandelen van ondervoeding. Maar men twijfelt ook of de indicator "behandeling van ondervoeding" nog een goede weerspiegeling geeft van de kwaliteit van zorg. De gemiddelde opnameduur in het ziekenhuis is heden ten dage te kort om ondervoeding adequaat in het ziekenhuis te behandelen bij een groot deel van de patiënten. De Stuurgroep Ondervoeding pleit dan ook voor het opnemen van een indicator in 2023 die inzicht geeft in de kwaliteit van de transmurale voedingszorg door ziekenhuizen. Signaleren en behandelen van ondervoeding is bij uitstek een aandachtspunt dat in de keten opgepakt zou moeten worden. De Stuurgroep Ondervoeding zet zich graag in voor het mede ontwikkelen van een dergelijke indicator.

Deze factsheet wordt uitgegeven met als doel inzage te geven in de cijfers en uitkomsten van de verschillende ziekenhuizen. In de cijfers is terug te zien dat de absolute aantallen en de uitkomsten per

ziekenhuis verschillen. Wij willen de ziekenhuizen dan ook stimuleren om onderling contact te zoeken met elkaar om met en van elkaar te leren.